

Prepis življenjepisa Antona AŠKERCA

V dobi realizma je v pesniški besedi najodločneje izražal svoje misli o narodni in socialni svobodi epski pesnik - realist Anton Aškerc. Rodil se je v Globokem pri Rimskih Toplicah leta 1856, kot sin propadajočega kmeta. Ob skromni domači podpori se je pretolkel skozi gimnazijo v Celju. Ker ni imel sredstev za študij, je na ljubo domačim, zlasti pa na željo tete Agate, ki je zanj skrbela, stopil v mariborsko semenišče. Kot duhovnik je

služboval v raznih krajih Štajerske. Zaradi sporov s cerkvenimi predstojniki je po sedemnajstih letih službovanja prosil za upokožitev, nato pa leta 1898 nastopil službo ljubljanskega arhivarja. To službo je vestno opravljal do svoje smrti leta 1912. V času Aškerčevega študija in službovanja je bil zlasti na Štajerskem hud nemški pritisk in Aškerc se je kot napreden duhovnik in pesnik boril za narodne pravice Slovencev na Štajerskem.

Ko pa je nastal med liberalci in konservativci razkol, se je edini Aškerc upal nastopiti odkrito proti Mahničju in ga je v mnogih pesmih napadal. Tragično za Aškerca pa je bilo, da se je povezal z idejno preživelim liberalizmom: zato je kasneje zaostal s svojo miselnostjo in delom za časom, ki ga je sam pripravljaval. V svojem življenju je Aškerc mnogo potoval: Češka, Rusija, Poljska, Bolgarija, Srbija, Bosna in Hercegovina,

Mala Azija, Egipt, Italija itd. Že kot bogoslovec se je poglobljal v koran (muslimansko sveto pismo), pozneje pa je čedalje bolj proučeval različne orientalske vere. Prve pesmi je Aškerc pesnil pod psevdonimom Gorazd po Stritarjevem, Jenkovem in Gregorčičevem zgledu, kmalu pa je pokazal svoj epski dar in pod Levčevim vplivom začel oblikovati motive iz sodobnega ljudskega življenja; postal je realist. Poslej je pisal balade in romance, ki

se oblikujejo po jedrnatim slogu in dramatičnosti. Kljub Mahničevim grožnjam je leta 1890 izdal svojo prvo zbirko pesmi Balade in romance, a leta 1896 Lirske in epske poezije. V teh dveh zbirkah je dosegel Aškerc višek svoje pesniške sile; pozneje pa je začela njegova pesniška žila usihati in drobiti v borbi z Mahničem in ostalimi sovražniki. Izdal je še več pesniških zbirk; razne enodejanke in druge pesnitve; iz katerih je razvidno, da je

Aškerc kot pesnik propadal, a tega ni spoznal. Ugotovila pa je njegovo nažadovanje njegova pesniška mladina (Cankar, Župančič) in se mu popolnoma odtujila. Aškerc je najboljši slovenski epik. Snov za svoje pesmi je zajemal iz ljudskih pripovedk, slovenske in svetovne zgodovine, družbenih razmer, navdihnili pa so mu jih tudi popotni vtisi in razmišljanje o svobodi pesniškega ustvarjanja in svobodi misli. Na ljudskih pripovedih temeljita med

drugimi baladami Ponočna popotnica in Mejnik. Prva je grozljiva o Ponočni potnici kugi, ki jo brodnik pripelje čez Dravo, v zahvalo pa ga umori. V baladi Mejnik pa je osnova ljudsko verovanje, da se mora vsakdo za svoje nepoštene dejanje pokoriti v življenju ali po smrti. V obeh baladah raste dejanje skoraj do konca, razplet je kratek in presenetljiv. KONEC.

***** KONEC *****